

ТАЪЛИМДА ОИЛАНИНГ РОЛИ

Пардаева Севарахон Ақромовна

А. Қодирий номидаги Жиззах давлат педагогика университети Ижтимоий фанлар кафедрасининг 2-босқич таянч докторантию Телефон: +998 905384808; Э-маил: СевараАП@gmail.com

Annotation: Education begins not only in schools but also with the parents, who are the first teachers of the children. A child's development, character, and personality are shaped directly by the attitudes and values within the family environment. In this blog post, we will closely examine the role of families in children's education and their impact on development. Let's explore how good education provided by families reflects in children's lives.

Таълим, фақат мактабларда эмас, балки болаларнинг биринчи ўқитувчилари бўлган ота-оналар томонидан ҳам бошланади. Болаларнинг ривожланиши, характери ва шахсияти, бевосита оилавий муҳитдаги тутумлар ва қадриятлар билан шаклланади. Ушбу блог ёзувида, оилаларнинг болаларнинг таълимидаги роли ва ривожланишларига таъсирларини яқиндан кўриб чиқамиз. Оилалар томонидан тақдим этилган яхши таълим, болаларнинг ҳаётига қандай акс этишини келинг, биргаликда кашф этайлик.

Ота-оналар болаларнинг биринчи ўқитувчилари Бола туғилган кундан бошлаб, улар атрофидаги одамларнинг, айниқса ота-оналарининг хатти-ҳаракатларини ва сўзларини тақлид қилишади. Оилалар, болаларнинг биринчи ўқитувчилари бўлиб, уларнинг хатти-ҳаракатларини, қадриятларини ва муносабатларини шакллантирадилар. Ота-оналарнинг тутумлари, болаларнинг шахсиятининг ривожланишида асосий рол ўйнайди. Шунинг учун ота-оналар болаларига ўргатган дастлабки қадриятлар, уларнинг ҳаётга бўлган қарашларини ва характерларини шакллантиради.

Оила муҳитининг болаларнинг шахсиятига ва хатти-ҳаракатларига тўғридан-тўғри таъсири бор. Севги билан тўлдирилган ва қўллаб-қувватлайдиган оила муҳитида,

болалар ўзларига бўлган ишончни ва шахсиятини ижобий томонга ривожлантирадilar. Бошқа томондан, зўравонлик, кўрқув ва гуноҳкорлик туйғулари мавжуд бўлган муҳитда ўсаётган болалар, салбий шахсият хусусиятларини ривожлантиришлари мумкин. Оилалар, болаларининг соғлом ривожланиш жараёнини қўллаб-қувватлаш учун уйларида хавфсиз ва севги билан тўлган муҳит яратишлари керак.

Оналар ва оталарнинг болаларига кўрсатган эътибори, уларнинг ўзига бўлган ишончини оширади. Тадқиқотларга кўра, ота-оналарининг эътиборини кўрган болалар, ўзларига бўлган ишончни оширадilar. Шунинг учун оилалар болаларига вақт ажратишлари, уларга ёрдам беришлари ва қўллаб-қувватлашлари керак. Бу, болаларнинг ижтимоий ва ҳиссий ривожланишида муҳим омил бўлади.

Ота-оналар, болаларининг таълимига ёъналтиришда масъулдирлар. Болаларга тўғри ва нотўғри нарсаларни ўргатиш, меҳнатни ва интизомни ўргатиш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш ва ижтимоий кўникмаларини ривожлантириш оилаларнинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Бундан ташқари, оилалар болаларининг мактаб ҳаётини диққат билан кузатишлари, уларга уй вазифаларида ва дарсларида ёрдам беришлари ва дуч келган муаммоларини ҳал қилиш учун қўлдан келганича ҳаракат қилишлари керак. Оила, болаларнинг ижтимоий кўникмаларини ривожлантиришда ҳам муҳим рол ўйнайди. Болалар, оилалари билан ўзаро алоқаларида ижтимоий кўникмаларини ривожлантирадilar. Ота-оналар, болаларининг дўстлар доирасини назорат қилишлари ва ижтимоий кўникмаларини ривожлантиришларига ёрдам беришлари керак. Бу орқали болалар, жамиятда муваффақиятли ва фаол шахслар бўлиш учун тайёрланадилар.

Оила, болаларнинг қадриятлари, ахлоқий нормалари ва эътиқодларини шакллантиришда ҳам таъсир кўрсатади. Ота-оналар, болаларига тўғри ва нотўғри нарсаларни ўргатиб, уларнинг характерларини ривожлантирадilar. Шунингдек, оилалар болаларининг эътиқодларига ҳурмат кўрсатишлари ва уларни турли фикрларга очик, бағрикенг бўлишларига ёрдам беришлари керак.

Бола дуч келган муаммолар, оиланинг ҳал қилиши керак бўлган муҳим масалалардан биридир. Ота-оналар, болаларининг муаммоларига эътибор қаратишлари, уларни тушунишга ҳаракат қилишлари ва биргаликда эчимлар топишлари керак. Бу ёндашув, болаларнинг психологик саломатлигини сақлашга ёрдам бериб, соғлом ривожланиш жараёнини таъминлайди.

Оилалар, болаларининг келажагини шакллантиришда муҳим рол ўйнайди. Ота-оналар, болаларининг қобилиятларини аниқлашлари, уларни қизиқишларига қараб ёналтиришлари ва касбий танловларида қўллаб-қувватлашлари керак. Болаларнинг шахсий ривожланишига ёрдам бериб, уларнинг муваффақиятли келажаги учун мустаҳкам асослар қўйишади.

Хулоса қилиб айтганда, оилаларнинг болаларга таъсири, улар ҳали кичик бўлган пайтдан бошланади. Оилаларнинг болаларига тушунарли тилда мурожаат қилишлари, тутум ва хатти-ҳаракатларининг соғлом тарзда таъсир қилишини таъминлайди. Айниқса, 0-6 ёш даври, болаларнинг ҳаётидаги энг муҳим даврлардан биридир ва оилавий таълимнинг бу даврдаги таъсири катта аҳамиятга эга.

Тадқиқотлар, оилаларнинг болаларнинг мактабдаги муваффақиятига қандай таъсир қилишини кўрсатмоқда. Ота-оналар, болаларининг ўқиш одатларини шакллантиришлари, уйда болалар таълимига ёрдам беришлари ва соғлом оила муҳити яратиб, болаларнинг ижтимоий кўникмаларини ривожлантиришларига ёрдам беришлари керак. Ота-оналарнинг болаларига тўғри хатти-ҳаракатларни ўргатишлари ва уларни ҳар бир босқичда таълим билан қўллаб-қувватлашлари, болаларнинг келажақдаги муваффақиятларига ва соғлом ривожланишларига катта ёрдам беради.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Раҳимов, Н. (2013). "Болалар таълимидаги ота-оналарнинг ролини ўрганиш." Тошкент: Олий таълим.
2. Жураев, М. (2009). "Ўзбек оиласи ва таълим тизими: тарихий ва замонавий ёндашувлар." Тошкент: Иқтисодиёт ва таълим.

3. Турсунов, А. (2017). "Ота-оналар ва таълим муҳитининг болаларга таъсири."
Тошкент: Янги нашр.
4. Файзуллаева, Н. (2015). "Оила ва болалар: Тарбия ва таълимнинг ўзаро
алоқалари." Тошкент: Ўзбекистон педагогика жамияти нашриёти.
5. Соҳен, Ж. (2001). "Тхе фамилий анд итс роле ин тхе эдусатион оф тхе чилд."
Фамилий Жоурнал: Соунселинг анд Тхерапй фор Соуплес анд Фамилиэс, 9(3),
282-291.
6. Түрк, З. (2016). "Ота-оналар ва болалар: Таълимнинг оилавий контекстда
ривожланиши." Ҷосук Эғитими Дергиси, 2(1), 40-56.